

Forfatter: Helgesen, Poul

Titel: Udrag fra Chronicon Skibyense

Citation: Helgesen, Poul: "Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab", i Helgesen, Poul: *Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab*, 1932-1948, s. 124. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-helg06val2-shoot-idm140415584838496/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: *Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab*

dem habentibus. Deinde semel apud Ludosiam cum Suecis ac paucis Danis infelici Marte confluxit, cui cum nec gloriosa nec sperata contigisset uictoria, et illo pugnante, exusta essent illius castra per dominum Nicolaum Bilde prefectum arcis Baahwss, que habebat in opido Kongælde, et que habiturus erat in Marstrand et Oddewald, uisum est redire cum superstitibus a bello et fame militibus in Opslo ciuitatem, ubi primum ueniens in Noruegiam appulerat, ibique aliquanto manens tempore uirium incrementa recepit adhesionem quorundam episcoporum ac nobilium regni eiusdem, qui rebus deploratis obgrassantem Lutheranismum coacti sunt uel equis uel iniquis rationibus illi adherere.

Christiernus
rex calamitosus fraude et prodicione fit calamitosior.

Anno domini .1532. mense Aprili, celebrata sunt Hafnię publica comitia, in quibus consultandum erat de ratione exturbandi regem Christiernum e regno Noruegie, quod hostiliter inuaserat, cuiusque magnam partem iam occupabat. Interea iustissimo simul ac misericordissimo deo pro Danis pugnantem, contigit insperata uictoria. Electus enim ad episcopatum Ottoniensem Chanutus quidam Henrici, aurea stella uulgo nuncupatus, prefectus est Danorum copiis aduersus regem Christiernum in Noruagiam missis. Qui cum esset rege Christierno uiribus ac armis superior, non ausus rem bello transigere, ut illi iussum erat cum a regia maiestate, tum etiam a regni magistratu, dolo ac fraude cogitauit dolosum ac fraudulentum regem circumuenire, quem armis uincere desperabat, quod tamen factu erat facillimum, si tam fortem habuisset animum, quam inuictas habebat copias. Oblatis igitur regi Christi-

erno pacis ac concordie legibus, facile impositum
est regi non solum calamitoso, sed etiam uiribus ac
copiis militaribus destituto. Nam ex sex millibus
uix erant superstites sesquimille, mari, fame, peste
5 ac gladio simul aduersus regis Christierni crudeli-
tatem iusto dei iudicio (quia nunquam misereri di-
dicit) conspirantibus, acriterque pugnantibus. Igitur
post multas technas et uersutias, hac tandem lege,
egre dolosum consilium persuasum est, ut rex Chri-
10 stiernus, dimissis per terras militibus in Germaniam
profecturis, solus cum paucis familiaribus ac uni-
uersa suppellectili, conscensa naue, transmitteret in
Daniam, cum rege ac regni magistratu de ratione
ineunde pacis tractaturus, que si non contingeret
15 pro ipsius uoto, iam sineretur liber abnauigare aut
in Hollandiam, unde soluerat, aut in aliam Germa-
nię prouintiam, quam sibi commodiorem delegisset.
Vbi tandem ad portum Haffnensem uentum esset,
omisso pacis tractatu, de rumpendi fęderis modo
20 cum prefato electo Ottoniensi initi acriter consulta-
tum est. Itaque ruptum est fędus hoc pretextu, quod
initum erat inuito rege, ut ferebatur, ac regni magi-
101 stratu inconsulto, quorum iussu ac permissu pote-
statem acceperat dictus Chanutus, non componende
25 pacis sed belligerandi cum rege Christierno. Fride-
rici tamen regis arbitrio ruptum est magis quam
magistratus consilio. Quandoquidem ipsi Friderico
haudquaquam uidebatur esse tutum, cum tam per-
fido principe de fędere pacisci. Igitur Christierno
30 rege seducto, qui alios uenerat seducturus, uiolatis
item litteris (non sine perfidię suspicione apud ex-
teras naciones) quibus sibi persuaserat, tutissimum

fore initum fēdus, missus est tandem in arcem Syn-
derborg insule Alss, carceri mancipandus, ibidem-
que asseruandus ueluti in loco tutissimo, donec de
illo seruando aut perdendo plenius consuleretur.
Theaurus uero, quem secum attulerat rex Christi- 5
ernus, curribus quinquaginta et amplius impositus,
mox ad arcem quandam Slesuici ducatus dictam
Gotterop translatus est, ubi tum erat noua regia,
sed maxima Danici regni iactura, ingenti uero lucro 10
Holsatici Ducatus, cui hac ratione uniuersum Danię
regnum olim liberrimum uidetur multo tempore
fuisse tributarium. Nec caret mysterio diuinę proui-
dentię sic iusta iudicia dispensantis, quod perfidus
rex proditus sit a perfido ac personato episcopo,
operculum sane tali patel-lla dignum. Nam qui nulli 102
unquam fidem seruauit, hoc iuste meruit apud deum,
ut nec illi seruaretur fides, sed ab eo, qui etiam nu-
per apostata factus recessit a deo. Prefatus namque
Chanutus, non amplius aurea, sed plumbea stella
appellandus, cum malis artibus obtinisset episco- 20
patum (supplantato per dolum ac uersutiam suo an-
tecessore D. Ioanne Andree uiro constantissimo)
nimirum non a deo electus, sed a sacrilego rege
grandi pecunia corrupto uiolenter intrusus, statim
defecit ab obedientia uniuersalis ecclesie, factus Lu- 25
theranice hereseos nephandissimus sectator, omni-
umque sacrorum Christiane religionis sacrilegus uiol-
lator. Qui denique tribus horrendis prodicionibus
euasit infamis, primum proditor dei factus, cuius
omnia sacra (que susceperat tutanda ac conseruan- 30
da) per apostasiam Lutheranis hereticis tradidit pro-
phananda, deinde orthodoxi episcopi antecessoris

Chanutus
Lutheranus
episcopus
Otoniensis
fit proditor
tribus hor-
rendis pro-
dicionibus.

sui proditor, cui nec seruauit sacrosanctum iusiurandum, nec facte resignationis signatas litteras, ac demum regis Christierni proditor, cui etiam iurisiurandi pollicitatione, ac signatis litteris, liberam ab nauigationem promiserat, si de ineundo fœdere desperatum fuisset. Hosti enim quamuis immani fides etiam ab ethnicis solet seruari, nedum a Christianis.

03 Cui proculdubio seruata fides fuisset, si dictus Chanutus strenue et constanter suum iusiurandum signatasque litteras tutatus fuisset. Christierno enim rege nauem ascendente, idem Chanutus quibusdam e circumstantibus dixisse fertur: Iam proditus est ille, qui uniuersum orbem prodere satagebat, quam quidem uocem imprudenter uerius quam scienter effutiuit animus diu meditate prodicionis sibi conscius. Iccirco iusto dei iudicio, prodendus princeps proditor ab episcopo proditore proditus est, ut intelligant mortales omnes, qua ratione diuina prouidentia abuti solet quorundam hominum malicia

20 ad ostensionem glorie sue, qua etiam in presenti seculo ulcisci potest sacrilegam tyrannidem ac infamem crudelitatem. Quod si Christiernus rex paterne pietatis, synceritatis ac fidelitatis strenuus emulador fuisset, non iam esset tanto suo pudore, tantaque

25 omnium Danorum iactura, tam turpiter e regno deturbatus. Nunc habent <in>illo principes potentesque omnes exemplum, a quo caueant, admoniti nimirum a deo sacrilege ac famosissime tyrannidis potentissimo uindice, ut abstineant ab heresi, perfidia et crudelitate, olim alioqui confusionis, tribulationis, ac calamitatis consortes, cuius fuerant in participatione scelerum stulti imitatores. Nec alia res regem Chri-

stiernum in omnem scelerum lernam magis precipi-
tauit, quam Lutheranismi perfidia, omnium malo- 10
rum incentrix ac instigatrix, quam semel abiuratam
in manu Caroli Cęsaris, iterum amplexus est, scele-
ratissimorum hominum consilio inductus, precipue 5
cuiusdam Pauli Kemponis, qui illi factus Cancellarius,
contra omnia Christiane religionis sacra euasit
ipso Luthero blasphemior ac maledicentior. Hanc
nihilominus perfidiam, heresimque omnium pesti- 10
lentissimam, adhuc quidam insani principes, odio et
auaricia execati, summam putant esse pietatem, qui
etiam sensu communi carentes, ad omnem sacram
scripturam surdi, nec etiam ad penitentiam com-
mouentur his horrendis exemplis, quibus diuina 15
clementia, ad nostram omnium edificationem, iam
multis annis seuierat in regem Christiernum, omni-
um tyrannorum facile principem, magis posthac se-
uitura, nisi tandem resipiscat.

Obitus D.
Chuniberti
prepositi
Roschilden-
sis .1531.

Anno precedenti scilicet .1531. die beati Martini
episcopi, mortuus est, longa egritudine fatigatus, 20
venerabilis prepositus Roschildensis, D. Chuniber-
tus Iacobi, quondam D. Christine regine Cancel-
larius. Hic tametsi uiuens a paucis sit dilectus, eo
quod ad rem erat attentior, adeoque illiberalis, post
mortem nihilominus a multis est desideratus, atque 25
ab iis precipue, qui successiones uidebant semper
fieri deteriores, eas potissimum, quibus plebeis suc-
cesserunt
.
eiusdem seculi episcopis habebat commune. Vnde 10
factum est, ut zelus in eo non sit desideratus, sed